

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 964046-21

בבית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד, הרב מאיר קאהן, הרב יעקב מ' שטיינהויז

המבקש: פלוני (ע"י ב"כ טו"ר אלעד זמיר)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אינגריד הר-אבן)

הנדון: אין לקבל טענת הורה משמורן כי הילד עצמו לא רוצה בקשר עם ההורה השני

החלטה

בפנינו טענות אב להפרת הסדרי שהות על ידי האם.

ונזכיר תחילה החלטות קודמות שכבר ניתנו בתיק.

ראשית נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ב' בסיון תשע"ט (5.6.19):

ככלל, בית הדין לא יאפשר למי מהורים להפר הסדרי שהות, שנועדו בראש ובראשונה לשם טובת הבת.

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ג' בסיון תשע"ט (6.6.19):

בקשת המבקש (השלמות) הוקראה.

תועבר לתגובת האם בתוך 14 יום.

בית הדין ישקול פסיקת הוצאות שלא יפחתו מסך 500 ש"ח על כל הפרת הסדרי שהות.

בנוסף, המבקש רשאי להיעזר במשטרת ישראל לשם מימוש הסדרי שהות שנקבעו.

כאמור החלטה קודמת, בית הדין לא יאפשר למי מהורים להפר הסדרי שהות, שנועדו בראש ובראשונה לשם טובת הבת.

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ט' בסיון תשע"ט (12.6.19):

בקשת האב באשר לשבת פרשת בעלותך הוקראה.

למעשה, לא יהיה סיפק לקבלת תגובת האם.

ברם, ככל שאכן הבת אמורה להיות עם האב כל שבת שניה וככל שאכן היא שהתה שבת שעברה עם האם, אזי בשבת זו פרשת בעלותך, הבת אמורה לשהות עם האב.

כאמור בהחלטה קודמת מיום ג' בסיון תשע"ט (6.6.19), בית הדין ישקול פסיקת הוצאות על כל הפרת הסדרי שהות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בנוסף, המבקש רשאי להיעזר במשטרת ישראל לשם מימוש הסדרי השהות שנקבעו.

כאמור בהחלטה קודמת, בית הדין לא יאפשר למי מהורים להפר הסדרי השהות, שנועדו בראש ובראשונה לשם טובת הבת.

בית הדין ממתין לתגובת האם בהתאם להחלטתו מיום ג' בסיון תשע"ט (6.6.19).

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום י"ז בסיון תשע"ט (20.6.19):

תגובות האם (שתי תגובות) נקראו.

לאור בקשת האם, ולאחר הפעלת שיקול הדעת ואף בשל הצורך הבהול לבחינת טובת הבת, ייקבע מועד בהול בתיק, ובתוך הימים הקרובים, בפני הרכב מלא ובנוכחות שני הצדדים.

ברם, בית הדין מתרה באם כי במידה ויתברר כי מי מהחלטות בית הדין בתיק לא קוימה על ידה, ולא תימצא עילה מוצדקת לכך, בית הדין ישקול פסיקת הוצאות משפט בשל הטרחת המערכת לחינם כמקובל.

כן נזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום כ"ג בסיון תשע"ט (26.6.19):

בקשת האב באשר להפרת הסדרי השהות נקראה.

קבוע דיון ליום ראשון הקרוב, ובית הדין יואיל להאזין לטענות הצדדים.

האם כבר הותרה באשר להפרת החלטות, במסגרת החלטות קודמות שנתנו בתיק.

כך שהאב הלין כמה פעמים בעבר על הפרת הסדרי השהות, ובית הדין התרה באם בגין כך.

כיום, טוען האב: יש לנו בת בגיל שמונה. אנו גרושים כשלוש שנים. היה הסדר ביקורים בתחילה של פעמים בשבוע, ואט אט הורחבו ההסדרים, בלווי עו"ס ובית הדין. האם התנגדה תמיד לכל הרחבה וטענה שדי בפעמיים בשבוע. וטענה שהילדה לא רוצה יותר. היה תסקיר משנת 2017, להרחבת הביקורים. אך האם הפרה אותו וטענה שקרית בבית משפט והתיק נסגר. מפסח, החלו הפרות. כרגע אין הסדרי ראייה, הסדרי הראייה עם לינה בוטלו. לפני פסח היה לינה כמה שנים. יותר משנתיים לקחתי לשבתות, ובפסח זה פסק.

האם מגיבה: מפסח הבת לא רוצה לישון אצלו. זה קורה כבר כל שבת. כבר שנה שלמה שאני מבטיחה לה דברים כדי שתגיע לאבא. העו"ס אמרה לי לתת לבת את המקום שלה. היא ירדה אליו למטה. היא מגיעה אליו כל יום שני. והסכמנו שהוא יפגוש אותה בימי שלישי, במקום יום רביעי שהיא בחוג. באמצע השבוע היא כן הולכת אליו. היא לא רוצה לישון אצלו. היא מספרת לי שהאב מדבר אתה עלי לא טוב או על סבתא שלה או שחוקר אותה מה שקורה אצלי מאז שנישאתי. בשבתות הוא משאיר אותה לבד, רוב הזמן משעמם לה אצל האב. אני רוצה שתכנס עו"ס לתמונה. בבית ספר הוא יוצר לחץ. הוא רואה אותה פעמיים בשבוע, בימי שני ארוך ובימי שלישי וחמישי עד 5.30. בימי ששי הוא לא פוגש אותה.

מוסיף ב"כ האב: האם מיתממת, אך התיק מורכב. היה תסקיר משנת 2014, שם נרשם שיהיו הסדרי השהות פעמיים בשבוע וסעודת שבת פעם בחודש, לאור בחינת מצבו הנפשי של האב. בשנת 2015, התסקיר הרחיב את הסדרי השהות כולל לינה פעם בשבוע. האב ויתר על חיסיון רפואי. בחודש 8.15 הורחבו עוד הסדרי השהות. האם טענה שם שהבת טוענת שלא טוב לה אצל האב, ולא רוצה ללון אצל האב, אך העו"ס כתבה שהבת הייתה משוחררת אצל האב.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האב התריע כי יש כאן הסתה. ב- 12.15 בית הדין אישר את המלצות התסקיר לאור ממצאים רפואיים. ב- 5.12 התקבל תסקיר נוסף, שם נרשם שהאם חרדה לבתה ולכן מאמינה שיש להגביל את הקשר של האב עם הבת. שום מידע לא מרגיע את הבת. החרדות האלו מועברות לבת ומזיקות לקשר של הבת עם האב. בתסקיר משנת 17 נרשם כי על פי דווחי המסגרת וההתרשמות, דאגת האם לבת גובלת לעיתים בחרדה ובמוצפות שעוברים לבת בהקשר ביקורים אצל האב. האם הפרה את החלטות בית הדין, וביום ד' בסיון תשע"ז (29.5.17) כתב בית הדין:

ב"כ האישה בתגובתה סובבת סחור סחור ואינה עונה דברים לגופו של עניין כפי שהתבקשה, דהיינו למה הסדרי הראייה שאמורים היו להתקיים ביום שני, שושן פורים, לא התקיימו.

לפיכך ביה"ד מורה לאישה לשלם לאיש סך של 500 ש"ח בגין הפרת הסדרי הראייה, עבור הוצאותיו, וגם מתוקף סעיף 68(א) לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, וזאת לאור התראת ביה"ד בהחלטתו מיום י"ח באלול תשע"ו (21.9.2016) כי יקנוס את המפר.

זו ההחלטה שמצטט ב"כ האב מהאמור שם, וממשיך וטוען: האישה שינתה טקטיקה, וטענה שהאב פוגע מינית בבת. פנתה לבית המשפט וטענה כך, טענה האישה כי האב מתנהל עם הקטינה [...] (מפרט), האב הסביר את הכול והכחיש מעשים מיניים בבת, וטען שהאם רוצה לנתק אותו מהבת לאחר שנישאה, והשופטת קבעה שמאמינה לאב. וכן הבהירה למבקשת שההליך אמור להתנהל בבית הדין, וכבר שנה לפני כן, השופט הסביר לאם כי ענין הצדדים הוא בבית הדין.

למעשה, הוצגה ההחלטה לבית הדין, ובית המשפט כתב (בהחלטה מיום 5.6.17) כי "מקובלת עליה גרסת המשיב מזו של המבקשת ועדותו שהיתה עקבית והגיונית מקובלת עלי".

ומוסיף ב"כ האב: בית הדין כבר התריע מפני ניכור הורי.

ומזכיר האמור בהחלטת בית הדין מיום ב' בתמוז תשע"ז (26.6.17).

ומסיים ב"כ האב: יש הפרות של החלטות בית הדין היום. הייתה החלטה שהבת תהיה בשבת בעלותך עם האב, בחג שבועות הבת הייתה אצלה כי זה היה בצמוד לחג, באשר לשבת בעלותך בית הדין אמר מה שאמר, היא שלחה את בעלה החדש לקחת את הבת. פנינו לבית דין באשר לפרשת שלח, ובשבת זו הילדה לא נשלחה ביום ששי לבית הספר. הילדה אומרת לאב אמירות מושגות, כמו "אני כבר גדולה כדי לישון אצלך". האב גר בב' והאם ב'. הבת מפחדת לבוא לב'. נבקש להעביר את המשמורת לאב, ולקנוס את האם 500 ש"ח בגין כל הפרה.

האם מגיבה: לא ידענו על החלטת בית הדין, זו לא הייתה השבת שלו, הוא סיכם עם הבת שהוא לא מגיע. בפרשת שלח, הבת לא הרגישה טוב ולא רצתה ללכת לבית ספר, כאבו לה השיניים, הינו בטיפול יום קודם לכן. היא ידעה שהוא צריך לאסוף אותה והיא בכתה בבית. באשר לפרשת חוקת, אין בעיה שהוא ייקח אותה, אך הבת לא רוצה, ויש לבדוק שוב את הכול. הסיפור מורכב. הבת מדברת קשה על אביה.

ב"כ האם טוענת: האב בא כדי לקבל סנקציה.

וראו הערת בית הדין באשר לאמירה זו, ונרשם בפרוטוקול.

ומוסיפה ב"כ האם: לנו נראה שהאב בא להאשים את האם בהפרת הסדרי ראייה, אך אנו לשם טובת הילדה. אנו בקשנו את הדיון. אמא שרוצה למנוע הסדרי שהות, לא פונה לצורך זה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הבת במצוקה. לאחר מה שקרה בבית הספר לפני כשבועיים, יועצת בית הספר בקשה לטפל בבת, ההורים הסכימו אך זה לא מספיק. בתסקיר מיום 3.17 נרשם שהאב חולה בסכיזופרניה, וכן המילה אובססיבי עלתה ומופיעה כמה פעמים באשר לייחסו לבת. כן שהאב והבת ישנים באותו חדר. האב חולה נפש. נבקש הערכה פסיכיאטרית עדכנית. זה כן עלה.

בית הדין הקשה, אולי הבת מוסתת על ידי האם, ומגיבה ב"כ האם: היו הסדרים שנתיים ללא בעיה. האם משכנעת את הבת ללכת לאב. אף אם האם מסיתה, אך הבת במצוקה, והאב צריך לעבור הערכה פסיכיאטרית. ויש לדבר עם הבת. לא מבקשים להפסיק את ההסדרים, רק ליווי טיפולי. בתסקיר נאמר שיש לקבל הדרכה הורית.

האם טוענת שהיא מקבלת הדרכה ע"י מישהי פרטית.

ומוסיפה ב"כ האם: לא ניתן לקיים הסדרי שהות בדרך של איומים. מחלת נפש לא סטטית. יכול להיות שהתבטאות המחלה הוחרפו. בתסקיר נאמר על האובססיה שלו כלפי הילדה. עכשיו יש בעיה, יכול להיות שזה מחמת מחלת הנפש שלו. גם בתו הגדולה מאשתו הראשונה מסרבת לפגוש אותו. ויש לבדוק בתיקים. לגבי העברת משמרת, יש לבקש זאת רק לאחר ישוב סכסוך. זה סעד קיצוני. לא האם מסכלת את ההסדרים והאב אשם בכך שהבת לא רוצה ללכת אליו. נבקש שיפסק שישנים באותו חדר. נבקש גורם טיפולי עם הבת. כן הערכת פסיכיאטרית לאב. אולי הוא הפסיק לקחת תרופות, כן נבקש שההסדרים ילוו בטיפול מקצועי. כן שיקבע שההסדרים יהיו בלי לינה. וכן שיורו לאב שלא לצלם את הבת. הוא מצלם מה שקרה בבית הספר. כן שיישאר ברכב כשלוקח את הילדה ולא יתקרב לבית.

עד כאן עיקרי טענות הצדדים ההדדיות.

דיון והכרעה

ובכן, לאחר העיון במכלול החומר שבתיק, בית הדין נוטה לקבל את גרסת האב על פני גרסת האם.

בית הדין לא משתכנע כי האב במעשיו מרחיק את הבת ממנו, או שמצבו הנפשי של האב גורם לכך, אלא סבור כי האם במעשיה, ובשדורים שהיא מעבירה לבת, היא הגורמת לריחוק הזוחל בין האב לבת, ויתכן תוך כוונה לניתוק היחסים בעתיד.

למעשה, כפי שיתואר במסגרת תסקירי הרווחה שיובאו להלן, מצבו הנפשי של האב עמד מול גורמי הרווחה, ולמרות זאת הם המליצו פעם אחר פעם על הסדרי שהות בין האב לבת, ועל הרחבתם עד להסדרים הכוללים לינה באמצע השבוע וכל שבת שניה.

משכך, כל טענה של האם כיום אודות מצבו הנפשי של הבעל, אינה רלוונטית. אף טענת ב"כ האם כי "יתכן והאב הפסיק את הטיפול התרופתי" אין לה כל בסיס, ונראה כי היא באה לעולם רק כדי להצדיק את התנהלות האם לצמצום הקשר בין האב לבת.

ונתאר את התנהלות האם, תחילה מתוך שני תסקירי הרווחה האחרונים שהוגשו לתיק, ולאחר מכן אף נציין החלטות מהעבר של בית הדין שאף הן מוכיחות כאמור.

ובכן, ראו האמור בתסקיר הרווחה ירושלים, מיום כה' באדר ב' תשע"ו (4.4.16), שם נרשם בין השאר כך:

מדיווחים שקיבלנו מעו"ס מרכז הקשר עולה כי הפגישות מתנהלות כסדרן ומצד שני ההורים כמו כן צויין כי [ש'] נכנסת אל הפגישות בדילוגים,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מפגינה שמחה והתלהבות וניכר כי הקשר בינה לבין אביה הינו חם, טבעי וזורם. צוין כי [נ'] מקפיד להביא לכל פגישה הפעלות ויצירות שונות, כשהם מדברים ביניהם לאורך כל הפגישה ו[ש'] נינוחה מאד בפגישות אלו. כאשר סיפרנו ל[א'] על תגובות אלו של [ש'] היא הביע הזלזול לנוכח ההשתדלות של [נ'] להציג עצמו כהורה נורמטיבי ובריא בנפשו, ואמרה שכל השמחה של [ש'] בפגישות נובעת מההשתדלות הרבה שהיא עושה כדי להביא את [ש'] בשמחה ולא מהחוויות שלה עם [נ'].

כך שכבר שם מצוין כי האם "לא מפרגנת" לקשר החיובי שנוצר בין האב לבת.

וראו עוד האמור בתסקיר שם:

כפי שציינו בתסקירים קודמים, אנו סבורות כי המאבק המתמשך בין ההורים בסוגיות רבות הקשורות לגירושין ובפרט בהקשר של הסדרי הראיה בין [נ'] לבתו מקשים מאד על כל בני המשפחה. אנו מתרשמות כי [א'] חרדה מאד לבתה ולשלומה הנפשי והפיזי ולכן מאמינה בכל ליבה שיש מקום להגביל את הקשר של הבת אביה. נראה ש[א'] מתקשה להפריד בין החוויות שהיא חוותה בנישואיה ל[נ'] ובין הצורך של [ש'] בקשר משוחרר ובטבעי עם אביה. נראה ששום מידע המובא בפניה על אופי הקשר בין [נ'] ו[ש'] ועל מצבו הנפשי של [נ'] אין בהם כדי להרגיע אותה. בהמשך לכך [א'] הביע בשיחת טלפון את התנגדותה להמלצות התסקיר המובאות להלן.

כך שמתוארת החרדה של האם לקשר של הבת עם אביה.

ועתה התייחסו להשפעת חרדה זו על הבת:

להערכתנו חרדות אלו מועברות ל[ש'] והן אלו שעלולות להזיק להתפתחות הרגשית התקינה ולקשר עם אביה.

והתייחסו באשר לטיפול הנצרך לאם:

אנו רואות חשיבות רבה לכך ש[א'] תמצא את המענה הטיפולי עבורה אשר יסייע לה לעבד את החוויות הקשות שהיא עברה ועודנה חווה.

ועתה תיאררו את התנהלות האב עם הבת:

לאורך כל תקופת ההיכרות שלנו עם [נ'] לא היינו עדות להתנהגות לא נורמטיבית מצידו, וזאת למרות המתחים הרגשיים הנובעים בין השאר מההגבלות הרציניות ביותר על הקשר שלו עם בתו, הגבלות שהוא אינו מבין את פשרן ותכליתן. צפייה בקשר של [נ'] ו[ש'] בעת הביקורים במרכז הקשר חיזקה את ההתרשמות שלנו אודות קשר אמיץ וטוב הקיים ביניהם ואנו מתרשמות כי [נ'] מעוניין להיות אב משמעותי עבור בתו. אנו חוזרות ומתארות בפני בית הדין את התהליך המתמשך של הדרכה הורית ש[נ'] עבר בשנה שעברה ואת ההתמדה שלו במעקב הפסיכיאטרי כהוכחות נוספות לרצון הכן של [נ'] להיות הורה מיטיב ואחראי עבור [ש'].

וטרם המלצות ראו מקום להתריע:

אנו חוזרות ומצרות על כך ש[ש'] מוכנסת בעל כורחה לתוך הסכסוך ההורי וחוששת מהנזק הנפשי שעלול להיווצר אצלה. אנו מקוות כי הוריה ישכילו להרחיק אותה מהסכסוך הזוגי ויאפשרו לה להנות מקשר מיטיב עם שניהם על אף הפרידה.

ובהמלצות התסקיר שם נרשם:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

1. אנו מליצות כי מתכונת הביקורים בין [נ'] לבתו תחזור למתכונת הקודמת, לפיה [ש'] תישן בבית אביה אחת לשבוע וביקור נוסף בכל שבוע יהיה ללא לינה.

2. אנו ממליצות להרחיב את מתכונת הביקורים כך שיכללו גם שבתות וחגים בהתאם להמלצות התסקיר מיום ב' באלול תשע"ה (17.8.2015).

3. אנו ממליצות כי בנוסף לטיפול הרגשי [ש'] מקבלת, שני הוריה ילכו לטיפול רגשי הכולל הדרכה הורית.

4. אנו ממליצות כי [נ'] ימשיך את המעקב העקבי בתחנה לבריאות הנפש.

כן נציין לאמור בתסקיר הרווחה י' הנוסף, מיום ט' באדר תשע"ז (7.3.17):

[נ'] אובחן כסובל מסכיזופרניה פרנואידית משנת 2001. בשיחה עם הפסיכיאטרית הנוכחית מתקבל הרושם כי [נ'] נוטל טיפול תרופתי באופן קבוע ונמצא במצב מאוזן. לדבריה לא נצפו שינויים בהתנהגות המעוררים דאגה. בעבר הומלץ על הסדרי שהות מצמצמים למשך מספר שעות באמצע השבוע ללא לינה. בהמשך הורחבו זמני השהות לאור ההתרשמות כי הקשר בין האב לבתו תקין וחיובי. ואף הומלץ על זמני שהות הכוללים לינה באמצע השבוע וביקור בכל שבת שנייה. כיום המתקיימים זמני שהות פעמיים בשבוע וכל שבת שנייה, ביום שני מתקיים ביקור כולל לינה וביום רביעי מתקיים ביקור למשך מספר שעות.

כך שמתוארת התחדשות והתעצמות הקשר של האב עם הבת חרף מצבו הנפשי.

ברם, במקביל לכך נרשם:

בתחילת התהליך הביקורים לא התקיימו כסדרם בשל חששות מצד האם בנוגע למצבו הנפשי של [נ']. בהמשך, על אף הקושי של האם החלו להתקיים ביקורים בסופי שבוע בכל שבת שנייה. בהתאם להחלטה שהתקבלה. מצב זה היטיב עם [ש'] והעניק לה תחושת יציבות וביטחון.

כך ששוב מתוארת הפרעת האם לקשר, בגין חששותיה.

ושוב מתואר כיצד האם מציפה את הבת בחרדותיה:

[ש'] חשופה למאבק מתמשך בין הוריה וחוסר תקשורת מוחלטת בין ההורים, רצון האב להרחיב את זמני השהות מתנגש עם רצון האם להסתפק בביקורים הקיימים או אף לצמצם אותם. [ש'] נתונה ללחצים סמויים ומאבקים בלתי פוסקים. האב בשל רצונו העז להוות הורה משמעותי מעורב או על רקע מחלתו, נוהג באובססיביות בקשר עמה. האם על רקע מחלת האב וחוויות קשות הזכורות לה מן העבר מציפה את [ש'] בתחושת חרדה. לדברי המטפלת באומנות שטיפלה ב[ש'] בתחילת השנה "הילדה טרופת דעת בשל המצב בו היא נתונה".

ועוד נרשם באשר לחרדות של האם המסכנות את הבת:

על פי התרשמותה של א' המטפלת ב"תעצמות" שתי הדמויות משמעותיות ויקרות עבורה. בשיחה שלי עם [ש'] יכולתי להבחין באותו דפוס הימנעותי שכששוחחנו על אמא ואבא. [ש'] החלה לנוע על הכיסא במבוכה ובחוסר שקט מוחלט וציינה כי קשה לה עם הנסיעות ועם המקום בו אביה מתגורר. התפתח ביננו שיח על משהו מפחיד בבניין ובחצר בבית אביה. בביקור בית בבית האב בקשתי ממנה להראות לי את הדבר המפחיד עליו דברה, הניצב

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בפתח הבניין, אך [ש'] הגיכה בשתיקה ובחיוך מוכך. להערכתך אין ספק כי חייה של [ש'] בצל חרדות בלתי מווסתות מצד האם ואובססיה מצד האב מסכנים את התפתחותה תקינה.

ועוד מתואר שם הקשר החיובי מאוד של הבת עם האב:

הקשר עם האב – [נ'] מאוד אוהב את בתו, ניכר כי קיים בין [ש'] לאביה קשר חם וטוב. במפגש שלי עם [ש'], [ש'] ספרה שהי אוהבת את אביה. במפגש האינטראקציה בין האב לבתו התרשמתי כי האב קשוב לצרכיה של [ש'], [ש'] מרגישה בנוח לפנות אליו, מחבקת אותו ואוחזת בידו. במהלך המפגש הם שיחקו יחדיו, המשחק לווה בצחוק והנאה. בביקור בית בעודי עולה בבניין (טרם נכנסתי לבית) שמעתי את [ש'], מדברת עם אביה וצוחקת צחוק מתגלגל. האווירה בבית הייתה נעימה, חדרה של [ש'] מאובזר במשחקים, ספרים ואוספים. [ש'] ואביה ישנים יחד באותו החדר. [ש'] מציינת כי מפחדת לישון בחדר לבד ולכן מעדיפה לישון עם אביה. לדברי הצוות החינוכי בגן מתקבל הרושם ש[נ'] מאוד אוהב את בתו ושהקשר עמה חשוב לו ומשמעותי. [נ'] משתדל ועושה מאמצים כבירים על מנת להנכיח את מקומו כאב ולהגביר את מעורבותו בחייה של [ש']. לעיתים מתקבל הרושם כי אהבתו ורצונו להיות נוכח בחייה גובל באובססיות קיצוניות הבאה לידי ביטוי בטלפונים יום יומיים למסגרת החינוכית ולעיתים אף הופעה במסגרת החינוך ללא תיאום מראש.

אף הקשר עם האב מתואר כחיובי:

הקשר עם האב – [א'] מאוד אוהבת את [ש'], דואגת לה ומטפחת אותה. ניכר כי קיים קשר קרוב וחם בין האב לבין [ש'], על פי התרשמותי מהמפגש המשותף ביניהם [א'] מהווה דמות משמעותית ויציבה בינה לבין [ש'], על פי התרשמותי מהמפגש המשותף ביניהם [א'] מהווה דמות משמעותית ויציבה עבור [ש'], [ש'] התרפקה על אמה וחיבקה אותה והרגישה מאוד בנוח בנוכחותה. בפגישה שלי עם [ש'], ספרה שהיא אוהבת את אמה.

ברם, לצד זה נרשם שם:

כוחות מעכבים – על אף התהליך המשמעותי שהיא עברה, עדיין עולים קשיים בקשר של זמני השעות. על פי התרשמותי וכן על פי התרשמות של הצוות החינוכי והגורמים המטפלים, האם מוצפת וחרדה. בשיחות עם האם סיפרה על חוויות קשות שחווה עם האב בחיי הנישואים, לדבריה, החרדות שלה נובעות מתוך כך ובשל התנהגויות הנובעות בשל מחלתו של האב. על פי התרשמותי, האם מתקשה להפריד בין החוויות שהיא עברה בחיי הנישואין לבין החוויות שהילדה עוברת, כל אלו מעלים בקרבה את רמת המוצפות והדאגה ל[ש']. חווית החרדה והחששות של האם מערערים את תחושות הביטחון של [ש'] בקשר עם אביה.

כך שמפורט שהאם מציפה את הבת בחרדותיה, מה שמערער את תחושת הביטחון של הבת עם אביה.

וכן הוסבר לאם כיצד היא מזיקה בכך לבת, באמרו:

ראוי לציין כי האם מודעת לכך, וכן מודעת לעובדת שעליה למצוא דרכים להתגבר על חששות אלו. הובהר לאם על ידי כי על אף שהיא מאוד משתדלת להסתיר זאת מפני [ש'], תחושת המוצפות והדאגה עוברים ל[ש'] כרובד הסמוי וללא צורך במילים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ובהמלצות התסקיר נרשם - המלצות זמני שהות באמצע השבוע שני ורביעי, שני - כולל לינה, ורביעי - ביקור ללא לינה. סופי שבוע כל שבת שניה. כן הומלצו דרכי טיפול: המשך הדרכה הורית לכל הורה בנפרד.

כך שהתסקירים מדברים מפורשות כמה פעמים על הנזק שגורמת האם לבת בהעברת תחושותיה השליליות כלפי האב, לבת.

כן, למרות טענות האם, התסקירים ממליצים פעם אחר פעם על הסדרי ראייה נרחבים בין הבת לאב.

ועתה נציג שתי החלטות של בית הדין המוכיחות כאמור, שהאם, היא זו המשתדלת להרחיק את הבת מאביה.

ראשית, ראו האמור בהחלטת בית הדין מיום ד' בסיון תשע"ז (29.5.17) (בית דין בהרכב קודם):

לפנינו בקשת האיש מיום כ"ד באדר תשע"ז (22.3.17) להטיל קנס על האישה בגין הפרת הסדרי ראייה בפורים. ביה"ד ביקש את תגובת האישה, וזו הגיעה ביום ל' בניסן תשע"ז (26.4.17).

ב"כ האישה בתגובתה סובבת סחור סחור ואינה עונה דברים לגופו של עניין כפי שהתבקשה, דהיינו למה הסדרי הראייה שאמורים היו להתקיים ביום שני, שושן פורים, לא התקיימו.

לפיכך ביה"ד מורה לאישה לשלם לאיש סך של 500 ש"ח בגין הפרת הסדרי הראייה, עבור הוצאותיו, וגם מתוקף סעיף 68(א) לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, וזאת לאור התראת ביה"ד בהחלטתו מיום י"ח באלול תשע"ו (21.9.2016) כי יקנוס את המפר.

והדברים מדברים בעד עצמם, באשר להפרת הסדר שהות על ידי האם.

וראו אף האמור במסגרת החלטת בית הדין מיום ב' בתמוז תשע"ז (26.6.17) (אף זאת בהרכב קודם):

ביה"ד מבהיר כי המשמורת בהתאם להמלצות התסקיר, אך מתרה כי התנהלות ניכור הורי מצד האם תשליך על סדרי הראייה.

וגם החלטה זו מובילה למסקנה כי בית הדין היה סבור כי יש חשש לניכור הורי מצד האם.

ועוד נזכיר, כי האם פנתה לבית המשפט בטענה כי האב פוגע מינית בבת, ובהחלטת בית המשפט מיום י"א בסיון תשע"ז (5.6.17) רשמה השופטת:

"מקובלת עליה גרסת המשיב מזו של המבקשת ועדותו שהיתה עקבית והגיונית מקובלת עלי".

כך שאף בית המשפט התרשם כי האם אינה דוברת אמת בניסיונותיה להרחיק את הבת מאביה.

מכל המצוטט עד כאן בהרחבה, עולה כי בראי ההיסטוריה, האם עושה כל שביכולתה כדי לצמצם את הסדרי השהות בין האב לבת.

למעשה, לא נוכל לקבל את טענות האם כי הבת היא זו שלא רוצה לבוא אל האב, וכי היא כן דוחפת אותה ללכת לאב. בית הדין סבור כי תפקידה של אם משמרונית היא לדאוג כי הילדה תלך לפגוש את אביה, ובמידה והאם לא מצליחה בכך, ולא נראית סיבה מוצדקת להפרות קשר

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בין האב לבת, אזוי קיים ספק אם היא מתאימה להיות אם משמורנית, כאשר אחד מתפקידיו העיקריים של הורה משמורן, הוא לדאוג כי ההורה השני יפגוש את הילדים כפי הצורך והפסיקה.

ונציין כמה פסקי דין שהתייחסו לכך.

ראשית, ראו האמור בתמ"ש 20385-05-16 פ.ג. נ א.ג. (פורסם בנבו), שם מסביר בית המשפט שבמקרה שילד אינו רוצה קשר עם אחד מהוריו, על ההורה שעמו גר הילד הנטל לשכנע את בית המשפט שיש סיבה מוצדקת לסירוב הילד לקשר. אם אין לו הסבר, בית המשפט יסיק שההורה המועדף תורם, במעשה או במחדל, למצב. אין צורך לקבוע שמדובר בניכור הורי או בחומרתו.

וכן נרשם שם, על ההורה המועדף לשתף פעולה באופן מלא בניסיונות לשפר את היחסים בין הילד להורה האחר, ויש לפעול באמצעי אכיפה נגד הורה שאינו מציית להוראות בית המשפט. ניתן לפעול על פי הוראות חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז – 1967, כגון במניעת יציאה מן הארץ, בשלילת רישיון נהיגה, ובאיסור שימוש בכרטיסי חיוב והמחאות, וזאת בנוסף על הטלת קנס או מאסר בגין הפרת צו שיפוטי לפי פקודת בזיון בית משפט. ייעשה הכל כדי להביא את ההורה הסרבן לפעול לטובת הילד.

וראו אף האמור בתמ"ש 22078-03-18 מ.ר. נ ס.ס. (פורסם בנבו), שם בית המשפט קבע כי ניכור הורי הוא התעללות בקטין, והוסיף כי התעללות כזו היא בלתי חוקית, וכי חובתו של בית המשפט, להוקיע ניכור הורי ולמנוע אותו, קודמת ל"עיקרון המלאכותי של טובת הילד". הדברים נאמרים כתשובה לאלה הטוענים כי טובתו של הילד היא קבלת רצונו. טענה זו אין בה ממש, במקרה שהילד מנוכר נגד הורה אחד על ידי משנהו, כי חלק חשוב בתהליך הניכור הוא שכנוע הילד, על ידי ההורה המנוכר, עד כדי שטיפת מוח, שההורה המנוכר הוא רשע ופוגעני, ואין בו כל דבר טוב. מכאן שהדברים שהילד אומר אינם מבטאים את רצונו האמיתי, ובוודאי לא את טובתו.

ועוד השווה בית המשפט טענות שווא של ניכור הורי לטענות סרק של התעללות מינית, ("דוקטרינת הפדופיל") שנטענות לעיתים כדי להביא לניתוק קשר בין הילד להורה אשר נטען שהוא פגע בילד. מטעם זה, יש לפסוק הוצאות משפט בסכום גבוה. במקרה הנדון, וגם בשל הדרך בה האם ניהלה את המשפט, חויבה האם לשלם לאב הוצאות משפט בסך 20,000 ש"ח.

וראו אף האמור בתלה"מ 11686-08-18 ד.כ. נ ב.ד. (פורסם בנבו), כאשר לשיטת בית המשפט שם, ניכור הורי פעיל "נכנס הוא לתוך תחומי העבירה הפלילית" ומהוות הפרת החובה של הורה, על פי סעיף 17 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962, לנהוג כהורה מסור.

בית המשפט בהחלטתו שם ציווה על לשכת הסיוע המשפטי למנות לאלתר אפוטרופוס לדין עבור הקטין, על הגשת חוות דעת של עו"ס בשאלה אם קיים ניכור הורי ומה ניתן לעשות להכחדת התופעה תוך 15 ימים, וכן על חידוש הקשר בין האם לקטין כולל לינה. נקבע דיון נוסף בפני השופט לשם מעקב בתום חמישה שבועות ממתן ההחלטה.

וראו אף החלטת בית הדין בתיק 292687/2 פלוני נ פלונית (בית הדין הרבני, נתניה), פורסם בנבו, שם בית הדין הרבני קבע כי האם ניכרה את הילדים מהאב, תוך הצגתו כאדם רע, ולאחר שגם הפרה פעם אחר פעם את הצווים שניתנו נגדה, הן בדבר הסדרי הקשר והן בדבר טיפול, חייב אותה בתשלום לאב סך של 25,750 ש"ח כפיצוי וכן קנס על סך 29,500 ש"ח לאוצר המדינה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

והוסיף בית הדין וסבר כי יש צורך לבחון אם יש להכריז על הילדים קטינים נזקקים, על פי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960, ואם יש להוציא את הילדים "מתחת יד האם ולהעבירם למקום בטוח כדי שלא ימשיכו להיפגע נפשית מהימצאותם ברשום האם". בית הדין הורה "על הרווחה וגורמי המקצוע להפנות נושא זה לביהמ"ש" (ולקוחים הדברים דלעיל מתוך מאמרו של מר פיליפ מרכוס, שופט בדימוס, בית המשפט לענייני משפחה, ירושלים ג' אדר ב' תשע"ט 10 מרץ 2019).

לאור כל האמור עולה, כי אל לו לבית הדין לתת את ידו לניסיונות החוזרים ונשנים של האם כיום, לתלות את הפרת הסדרי השהות ברצונה של הבת. כמפורט לעיל, האם ניסתה פעם אחר פעם להרחיק את הבת מהאב, כגון המתואר בתסקירי הרווחה, וכגון פנייתה לבית המשפט בטענה שהאב פוגע מינית בבת כמתואר מעלה, או כגון החלטות בית הדין המצוטטות לעיל, ועתה מנסה זאת בשיטה חדשה - לטעון כי הבת עצמה אינה רוצה ללכת לאב. ואמנם, יתכן כי כיום הבת כן מדקלמת זאת מגרונה של האם, אך לאור כל ההיסטוריה של התיק, שחלקה תואר לעיל, ברור לבית הדין כי הכול נובע מתוך הסתת האם את הבת כנגד האב, או שבחלופתיה היא משליכה על רצון הבת להיות עם האב, ולא מתוך איזו עובדה שהאב התנהג באופן לא ראוי כלפי הבת.

משכך, ולאור כל האמור, בית הדין קובע כדלהלן:

א. הסדרי השהות יימשכו בהתאם לאמור בתסקיר הרווחה מיום ט' באדר תשע"ז (7.3.17), קרי – הסדרי ראייה כל ימי שני ורביעי, שני כולל לינה, וכל שבת שניה.

ב. לא נמצאה כל עילה לסבור כי מה שהתאים אז, לא מתאים כיום.

ג. במידה והסדרי השהות יופרו על ידי האם, ואף אם תטען האם שהבת היא זו שאינה רוצה בכך, בית הדין ישקול לחייב את האם בהוצאות משפט לטובת אוצר המדינה בגין כל הפרה של הסדרי השהות.

ד. לאור העובדה שהאם מנעה את הסדרי השהות של האב בשבתות פרשת בעלותך, שלח, אף שבשבתות קודמות להן הבת לא הייתה עם האב; פעם על ידי לקיחת הבת מבית הספר על ידי בעלה של האם, ופעם על ידי אי שליחת הבת כלל לבית הספר ביום ששי - בית הדין מחייב את האם בהוצאות משפט בסך 500 ש"ח לטובת אוצר המדינה בגין הטרחת המערכת לחינם.

ה. נזכיר כי האם הותרה לפסיקת הוצאות באשר להפרות הסדרי השהות בשבתות אלו, כמצוטט לעיל, אך למרות זאת, בחרה האם במודע למנוע מהאב את הסדרי השהות בשבתות הנ"ל.

ו. בית הדין קובע כי בשבת הבאה, פרשת חוקת, הבת תהיה אצל האב.

ז. כמתואר לעיל בהרחבה, בית הדין מתרשם כי האם פוגעת ביודעין בטובת הבת בהתנהלותה מול האב ומול הבת.

ח. במקביל, בית הדין שב ופונה לשירותי הרווחה לבחון את בקשת האב באשר להעברת משמורת הבת אליו בשל הפרת הסדרי השהות ואף לאור התרשמות בית הדין מהסתת הבת כנגד האב וכנגד יכולותיו ההוריות.

ט. במסגרת התסקיר שיגישו, גורמי הרווחה רשאים אף להתייחס להסדרי השהות, ככל שיחפצו בכך.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

י. מבוקש כי גורמי הרווחה אף יתייחסו לצורך העדכני בהדרכה הורית לכל אחד מההורים, וכיצד מתקדם הליך זה מבחינתם.

יא. מבוקש כי במסגרת התסקיר יתייחסו לטענת האם כי לשיטתה יש בעיה עם כך שהאב והבת (בגיל 8) ישנים יחד באותו חדר.

יב. מבוקש התסקיר בתוך 30 יום.

יג. עד לקבלת תסקיר אחר, הסדרי השהות ימשכו בהתאם לאמור בתסקיר הרווחה מיום ט' באדר תשע"ז (7.3.17), כאמור מעלה.

יד. העתק החלטה זו יועבר למרכז לגביית קנסות.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום כ"ז בסיון התשע"ט (30/06/2019).

הרב יעקב מ' שטיינהויז

הרב מאיר קאהן

הרב יצחק אושינסקי – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה